

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ  
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ**

**ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ  
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ  
ΥΛΙΚΟΥ**

**ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**

**Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α**

**Τόμος Γ΄**

**τεύχος α΄**

**Διευκρινίσεις για τον όρο «κεφάλαιο» στο τεύχος:  
«Συμπληρωματικές προδιαγραφές εκπαιδευτικού υλικού  
ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ»**

Στο τεύχος των «Συμπληρωματικών προδιαγραφών του εκπαιδευτικού υλικού για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο» και ειδικότερα σε ό,τι αφορά το «Α1. Βιβλίο του μαθητή» των τάξεων του Δημοτικού, ο όρος «κεφάλαιο» παραπέμπει στο μέρος του βιβλίου που αναφέρεται σε ένα «μάθημα» ωριαίας διδασκαλίας ή δώωρης στην περίπτωση της γλώσσας. Έτσι, όσα αναφέρονται στη «δομή κεφαλαίου» (προκαταβολικοί οργανωτές, ανάπτυξη κεφαλαίου, ανακεφαλαίωση (διδασκτικής) ενότητας, ασκήσεις εμπέδωσης) αφορούν καθένα από τα «κεφάλαια» του βιβλίου και όχι ευρύτερες ενότητες που καλύπτονται από περισσότερα διαδοχικά «κεφάλαια».

Τέλος, διευκρινίζεται ότι προκαταβολικοί οργανωτές, υψηλότερης αφαίρεσης, μπορούν να διατυπωθούν και στην αρχή ευρύτερων θεματικών ενότητων, οι οποίες εξειδικεύονται σε επιμέρους «κεφάλαια».

## 1. Συμπληρωματικές προδιαγραφές για τη συγγραφή του έντυπου εκπαιδευτικού υλικού για το μάθημα της Αγγλικής Γλώσσας της Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης Δημοτικού Σχολείου

Το προς εκπόνηση έντυπο εκπαιδευτικό υλικό θα ικανοποιεί τα περιεχόμενα, τους σκοπούς, τους στόχους και τη μεθοδολογία της διδασκαλίας του μαθήματος της Αγγλικής Γλώσσας της Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων Δημοτικού, όπως διατυπώνονται στο Δ.Ε.Π.Π.Σ (Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών) και ΑΠΣ (Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών) της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (ΦΕΚ 303 και ΦΕΚ 304 Μάρτιος 2003) του μαθήματος της Αγγλικής Γλώσσας για το Δημοτικό και θα βρίσκεται σε αρμονία με τα συνημμένα κριτήρια αξιολόγησης. Το έντυπο εκπαιδευτικό υλικό του εν λόγω μαθήματος περιγράφεται ως ακολούθως:

|                      |  | A                                                         | B                                                                                                                                                                          |
|----------------------|--|-----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                      |  | I. Έντυπο εκπαιδευτικό υλικό                              | Διαστάσεις και αριθμός σελίδων του έντυπου εκπαιδευτικού υλικού                                                                                                            |
| Για τον μαθητή       |  | Βιβλίο του μαθητή<br>(βιβλία 3)                           | Το μέγεθος των σελίδων του βιβλίου θα είναι 26cm x 19.5cm με έγχρωμες απεικονίσεις και διαγράμματα. Συνολικός αριθμός σελίδων 160.                                         |
|                      |  | Τετράδιο εργασιών του μαθητή<br>(τετράδια 3)              | Το μέγεθος των σελίδων του τετραδίου εργασιών του Μαθητή θα είναι 26cm x 19.5cm με έγχρωμες απεικονίσεις και διαγράμματα. Συνολικός αριθμός σελίδων 100.                   |
| Για τον εκπαιδευτικό |  | Βιβλίο του εκπαιδευτικού<br>(βιβλία 3)                    | Το μέγεθος των σελίδων του βιβλίου του καθηγητή θα είναι 26cm x 19.5cm με έγχρωμες απεικονίσεις, όπου κρίνεται απαραίτητο, και διαγράμματα. Συνολικός αριθμός σελίδων 100. |
| Για χρήση στην τάξη  |  | II. Ηχογραφημένο υλικό συνοδευτικό του Βιβλίου του μαθητή | Διάρκεια                                                                                                                                                                   |
|                      |  | Audio CD (Audio CD 3)                                     | 120 λεπτά                                                                                                                                                                  |

## **I. Γενικά**

### **Εντυπο εκπαιδευτικό Υλικό**

#### **A1. Βιβλίο του Μαθητή**

Στο Βιβλίο του Μαθητή πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής:

##### **i) Πρόλογος.**

Ο πρόλογος απευθύνεται στους μαθητές, παρουσιάζει τη δομή και τα τμήματα του εκπαιδευτικού πακέτου και είναι διατυπωμένος στην ελληνική γλώσσα.

##### **ii) Περιεχόμενα.**

Σε μορφή πίνακα διπλής εισόδου παρουσιάζονται, στην κάθετη διάταξη, τα κεφάλαια, οι ενότητες και τα παραρτήματα και, στην οριζόντια διάταξη, τα θέματα, οι επικοινωνιακοί στόχοι, οι γλωσσικές λειτουργίες, οι στρατηγικές, η διαπολιτισμική θεώρηση και η διαθεματική θεώρηση.

##### **iii) Θεματικές Ενότητες: Δομή Θεματικής Ενότητας. Περιλαμβάνει :**

Εισαγωγική σελίδα:

- τίτλος Θεματικής Ενότητας,
- τίτλοι κεφαλαίων,
- στόχοι θεματικής ενότητας,
- με πλούσια εικονογράφηση με υλικό αναφοράς στις θεματικές πτυχές της Ενότητας.

Επιμέρους κεφάλαια της Θεματικής Ενότητας:

- εικονογραφημένη εισαγωγική σελίδα του κεφαλαίου με αναφορά στους επιμέρους στόχους του κεφαλαίου,
- κειμενικό υλικό,
- οπτικό υλικό (εικόνα, φωτογραφία, σκίτσο, διάγραμμα),
- ερωτήσεις, ασκήσεις, δραστηριότητες που στοχεύουν στην ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας,
- σύμβολα που ταυτοποιούν κάθε άσκηση ή δραστηριότητα
- ενδείξεις που διασυνδέουν τα κείμενα, εικονογραφικό υλικό, ασκήσεις, δραστηριότητες του βιβλίου του Μαθητή, των Παραρτημάτων του και του Τετραδίου Εργασιών του Μαθητή.
- Οργανωμένο υλικό για διαθεματικά σχέδια εργασίας
- Δισέλιδο τεστ αξιολόγησης / αυτο-αξιολόγησης

##### **iv) Παραρτήματα του Βιβλίου του Μαθητή**

- Παράρτημα 1: Το υλικό της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής (βλ. παρακάτω: Ειδικές Προδιαγραφές). (Περίπου 40 σελίδες).
- Παράρτημα 2: Μορφο-συντακτικά φαινόμενα.
- Παράρτημα 3: Αλφαβητικό ευρετήριο όρων και ονομάτων.
- Παράρτημα 4: Πίνακες των Ανωμάτων ρημάτων.
- Παράρτημα 5: Αναδιπλούμενοι δισέλιδοι πολιτικοί/ μορφολογικοί/ θεματικοί – πολιτιστικοί χάρτες στην Αγγλική γλώσσα ανά τάξη : α) της Αγγλίας, β) των Ευρωπαϊκών χωρών και γ) Παγκόσμιος πολιτικός χάρτης, με επισήμανση των χωρών όπου η Αγγλική αποτελεί επίσημη / ή δευτέρα γλώσσα του κράτους π.χ ΗΠΑ,

Καναδάς, Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία, κα. Σκοπός των χαρτών είναι οι μαθητές να σχηματίσουν νοητική εικόνα της διοικητικής διαίρεσης του χώρου. Έτσι, οι χάρτες θα λειτουργήσουν υποστηρικτικά για το υλικό του βιβλίου και θα υποβοηθηθούν η διαπολιτισμική και η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης από την άμεση χρήση και αξιοποίηση των ενσωματωμένων στο βιβλίο χαρτών.

- Παράρτημα 6: Βιβλιογραφία, πηγές κειμένων και εικόνων και σημειώσεις.

## ***A2. Τετράδιο εργασιών του Μαθητή***

Το Τετράδιο εργασιών του Μαθητή έχει δομή αντίστοιχη με το Βιβλίο του Μαθητή, δηλαδή είναι οργανωμένο σε θεματικές ενότητες και επιμέρους κεφάλαια και διαθέτει παράρτημα με υλικό διαφοροποιημένης παιδαγωγικής (περίπου 40 σελίδες). Το Τετράδιο εργασιών του Μαθητή περιέχει υλικό ασκήσεων και δραστηριοτήτων οργανικά συνδεδεμένων με το Βιβλίο του Μαθητή.

## ***A3. Βιβλίο του εκπαιδευτικού***

Το Βιβλίο του Καθηγητή αποτελείται από:

- Συνοπτική παρουσίαση των στόχων και του περιεχομένου κάθε διδακτικής ενότητας του Βιβλίου του Μαθητή.
- Οδηγίες για τη μεθοδολογική / διδακτική αξιοποίηση και την υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί. Στις σελίδες αυτές περιέχονται και οδηγίες – προτάσεις για την εκπόνηση σχεδίων εργασίας ενδοκλαδικού και διακλαδικού χαρακτήρα.
- Μεταγραφή των ηχητικών κειμένων – διαλόγων που περιέχονται στο Βιβλίο του Μαθητή.
- Υποδείγματα συμπληρωματικού διδακτικού υλικού (πχ., φύλλα εργασίας) με στόχο την εξοικείωση των εκπαιδευτικών με τη διάσταση της διαρκούς ανανέωσης του εκπαιδευτικού υλικού (δημιουργία φακέλου εργασιών μαθητή).
- Υποδείγματα τεστ με στόχο την ισόρροπη ανάπτυξη δεξιοτήτων.
- Κατάλογος εκφράσεων με στόχο την ανάδειξη της κοινωνικής διάστασης της γλώσσας ως φορέα πολιτισμού (ρητά, παροιμίες, εκφράσεις λαϊκής σοφίας, διάλεκτοι, ιδιόλεκτοι, γλώσσα νέων).
- Οδηγίες για την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού σχετικά με τη συμπλήρωση από τους μαθητές των σελίδων αυτοαξιολόγησης που βρίσκονται στο τέλος κάθε συνόλου ενοτήτων και συμβαδίζουν με τα επίπεδα γλωσσομάθειας του CEF / Συμβουλίου της Ευρώπης.
- Λύσεις ασκήσεων.

## ***A 4. Audio-CD, διάρκεια 120 λεπτών***

Κάθε Audio-CD περιλαμβάνει όλες τις αφηγήσεις, τους διαλόγους και τα τραγούδια που περιέχονται στο βιβλίο μαθητή και εκφέρονται από φυσικούς ομιλητές της Αγγλικής Γλώσσας. Επίσης, περιλαμβάνει ασκήσεις ακουστικής κατανόησης, ασκήσεις προφοράς και επιτονισμού, που προσφέρουν τη δυνατότητα αναγνώρισης των βασικών παραλλαγών προφοράς της γλώσσας. Η ποικιλία των ηχητικών κειμένων και των εκφωνήσεων πρέπει να είναι τέτοια, ώστε οι μαθητές να εξοικειωθούν με προφορικό λόγο που εκφέρεται από φυσικούς ομιλητές ποικίλης γεωγραφικής, κοινωνικής κ.λπ. προέλευσης και ηλικίας. Η χρήση μη φυσικών ομιλητών ενδείκνυται μόνο σε μεμονωμένες περιπτώσεις και πρέπει να είναι απολύτως δικαιολογημένη από τους εκάστοτε διδακτικούς στόχους.

Τα ηχητικά κείμενα πρέπει να καλύπτουν ευρύ φάσμα επικοινωνιακών καταστάσεων και κειμενικών ειδών όπως μονόλογοι, διάλογοι, ποιήματα, τραγούδια, ανακοινώσεις, συνεντεύξεις, ειδήσεις, διαφημίσεις ραδιοφώνου, τηλεφωνικές συνδιαλέξεις κ.ά.

Στα ηχητικά κείμενα πρέπει να προσεχτούν ιδιαιτέρως και τα εξής:

- το μήκος των λέξεων,
- το μήκος των προτάσεων,
- το μήκος των sequences (ακολουθιών),
- η ταχύτητα της εκφώνησης,
- οι ήχοι (ηχητικά εφέ) που συνοδεύουν το ηχητικό κείμενο, ώστε να είναι οργανικά συνδεδεμένοι με τους στόχους του εκάστοτε σεναρίου και έτσι να διασφαλίζεται ότι οι ήχοι να ρεαλιστικοί και κατάλληλοι για την περίπτωση.

Τονίζεται ότι η δυσκολία του ηχητικού κειμένου προκύπτει από το είδος της δραστηριότητας που το συνοδεύει. Παράδειγμα: Ακόμα και για τους αρχάριους μαθητές μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα κείμενο με μεγάλες προτάσεις και γρήγορο ρυθμό εκφώνησης, αλλά να τους ζητηθεί απλώς να προσδιορίσουν τη διάθεση του ομιλητή.

Η κατανομή του ηχητικού υλικού πρέπει να ανταποκρίνεται ευκρινώς στη δομή και στα περιεχόμενα του βιβλίου και του τετραδίου του μαθητή και να συνοδεύεται από τις ανάλογες ηχητικές σημάνσεις.

Τέλος, πρέπει να χρησιμοποιηθεί ικανός αριθμός εκφωνητών, ώστε να αποφευχθεί η μονοτονία και το ηχητικό υλικό που θα προκύψει να είναι ευχάριστο και ελκυστικό για διδάσκοντες και μαθητές.

Το Audio-CD συνοδεύεται υποχρεωτικά από πίνακα περιεχομένων, είτε στο εξώφυλλό του, είτε στην ειδική θήκη που περιέχεται στο βιβλίο του καθηγητή. Στα περιεχόμενα παρουσιάζονται τα ηχητικά κείμενα με αύξοντα αριθμό, τίτλο και διάρκεια.

## ***II. Ειδικές προδιαγραφές***

Το εκπαιδευτικό υλικό στο τέλος της ΣΤ' Δημοτικού θα πρέπει να έχει καλύψει το επίπεδο γλωσσομάθειας A2, σύμφωνα με το CEF 2001 του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ειδικότερα, το εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να έχει καλύψει:

- α) στο τέλος της Δ' Δημοτικού το επίπεδο γλωσσομάθειας A1-,
- β) στο τέλος της Ε' Δημοτικού το επίπεδο γλωσσομάθειας A1+ και
- γ) στο τέλος της ΣΤ' Δημοτικού το επίπεδο γλωσσομάθειας A2.

Το συμπληρωματικό υλικό, που διέπεται από τις αρχές της Διαφοροποιημένης Παιδαγωγικής και εμπεριέχεται στο Βιβλίο του Μαθητή και στο Τετράδιο Εργασιών, εξυπηρετεί δύο στόχους:

- α) τη διασφάλιση της κατάκτησης του επιπέδου

Ως κατάκτηση ενός επιπέδου θεωρείται η κατάκτηση του 80% των στόχων του. (Βλ. Προδιαγραφές Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών) και

- β) την πλήρη ανάπτυξη των στόχων του εκάστοτε επιπέδου γλωσσομάθειας.

## ***B1. Ειδικές προδιαγραφές για τη δημιουργία εκπαιδευτικού λογισμικού του μαθήματος της Αγγλικής γλώσσας Δημοτικού Σχολείου***

### **1. Περιληπτική ανάπτυξη του περιεχομένου και της οργάνωσης του λογισμικού κάθε μαθήματος.**

Το θέμα, βάσει του οποίου θα αναπτυχθεί το περιεχόμενο και θα οργανωθεί το λογισμικό, επιλέγεται από τον Ανάδοχο. Κατά τον τρόπο αυτό δεν περιορίζεται η επινοητικότητα και η εφευρετικότητα του Αναδόχου. Ωστόσο, ο Ανάδοχος οφείλει να αναπτύξει τις οχτώ ενδεικτικές θεμελιώδεις έννοιες, όπως αυτές αναλύονται στον Β' τόμο του ΔΕΠΠΣ, σελ. 767. Πρόκειται για τις ακόλουθες έννοιες: επικοινωνία, σύστημα, πολιτισμός, αλληλεπίδραση, μεταβολή, χρόνος – χώρος, ομοιότητα – διαφορά, άτομο – σύνολο. Η ανάπτυξη των παραπάνω εννοιών θα επιτευχθεί με βάση την ανάπτυξη/εξέλιξη των ακόλουθων τεσσάρων θεματικών αξόνων:

- α) Φυσικό Περιβάλλον,
- β) Κοινωνικό Περιβάλλον,
- γ) Τεχνολογία,
- δ) Τέχνες και Επιστήμες.

Για την ανάπτυξη/εξέλιξη κάθε άξονα θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω στόχοι και δραστηριότητες, για την υλοποίηση των οποίων παρατίθενται ενδεικτικά μέσα.

| Στόχοι                                                                                                                                                                    | Δραστηριότητες                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Μέσα                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Προσληπτικές δεξιότητες</p> <p>Παραγωγικές δεξιότητες</p> <p>Φωνολογικές δεξιότητες</p> <p>Γλωσσική και κοινωνιογλωσσική ικανότητα</p> <p>Πραγματολογική ικανότητα</p> | <p><b>Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις</b> πρέπει να είναι ποικίλες ως προς το περιεχόμενο, τη διάρκεια, τους διδακτικούς στόχους, το βαθμό πολυπλοκότητας, το αναμενόμενο αποτέλεσμα και τους τρόπους εφαρμογής τους, έτσι ώστε να διεγείρουν το ενδιαφέρον των μαθητών και να ενθαρρύνουν την καλλιέργεια των στρατηγικών μάθησης και των γλωσσικών ικανοτήτων τους. Συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες θα πρέπει να συμβάλλουν στην ανάπτυξη των κάτωθι ικανοτήτων/δεξιοτήτων:</p> <p>α) Savoir (γενικές γνώσεις)<br/> β) Savoir-faire (πρακτικές δεξιότητες)<br/> γ) Savoir-vivre (κοινωνική πρακτική)<br/> δ) Savoir-être (οντολογική γνώση)<br/> ε) Savoir-apprendre (ικανότητα μάθησης)</p> <p>Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Ατομικές, ανά ζεύγη, ομαδικές,</li> <li>– διαδραστικές,</li> <li>– ανοικτού, κλειστού ή μικτού τύπου,</li> <li>– «μηχανιστικές», ελεγχόμενης ή ελεύθερης παραγωγής,</li> <li>– απλές ή σύνθετες,</li> <li>– δραστηριότητες προσομοίωσης κλπ.</li> <li>– σχέδια εργασίας.</li> </ul> <p>Οι δραστηριότητες θα πρέπει να διακρίνονται από συνοχή, συνάφεια και πληρότητα, έτσι ώστε η κάθε ενότητα/θέμα δραστηριότητας να συνδέεται οργανικά με τις υπόλοιπες και να εξασφαλίζει την ομαλή μετάβαση από τη μια δραστηριότητα στην άλλη.</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ταινίες (κλιπ), αποσπάσματα ταινιών, θεατρικών παραστάσεων κ.λπ.</li> <li>- animation</li> <li>- προσομοιώσεις (εδώ συμπεριλαμβάνονται και εικονικές μετακινήσεις των μαθητών σε διαφόρους χώρους, όπου καλούνται οι μαθητές να πράξουν)</li> <li>- χάρτες</li> <li>- παιχνίδια</li> <li>- λεξικό με εικόνες</li> <li>- ορθογράφος</li> <li>- αρχεία εικονογραφικού υλικού</li> <li>- μηχανισμός ελέγχου προφοράς</li> <li>- ευρετήριο λέξεων και όρων</li> <li>- «θησαυρός» γραμματικής, λεξιλογίου</li> <li>- «Εργαστήριο δημιουργικής γραφής»</li> <li>- αρχείο ενδεικτικών αυθεντικών κειμένων, ταξινομημένων κατά θέμα (λέξεις-κλειδιά) και είδος, με δυνατότητα αναζήτησης</li> <li>- τραγούδια, δείγματα μουσικής διαφόρων εποχών και στιλ</li> <li>- γραφικά</li> <li>- προγράμματα πολυμέσων (βλ. ενδεικτικά σημείο 3, σχέδιο εργασίας Β' τάξης)*</li> <li>- προγράμματα δημιουργίας εικονικών τόπων (δημιουργία ιστοσελίδας, επίσης ενδεικτικά βλ. σημείο 3, σχέδιο εργασίας Γ' τάξης)*</li> <li>- τεστ αυτοαξιολόγησης</li> <li>- κ. ά.</li> </ul> <p>* Τα πρόσθετα πολυμεσικά και άλλα προγράμματα πρέπει να είναι απλά, λειτουργικά, εύχρηστα και φιλικά προς τους μαθητές.</p> |

## **2. Πρόσθετοι τίτλοι διαθεματικών δραστηριοτήτων, πέραν των αναφερομένων στο Α.Π.Σ.**

- α) Θεματικός άξονας «Φυσικό Περιβάλλον»: «*Τα ορεινά μονοπάτια*»
- β) Θεματικός άξονας «Κοινωνικό Περιβάλλον»: «*Λαοί και γλώσσες*»
- γ) Θεματικός άξονας «Τεχνολογία»: «*Εφευρέτες και εφευρέσεις*»
- δ) Θεματικός άξονας «Τέχνες και Επιστήμες»: «*Η λαϊκή τέχνη στις χώρες της Μεσογείου*».

## **3. Σχέδια εργασίας διαθεματικών δραστηριοτήτων, ένα για κάθε τάξη και ένα κάθετα αναπτυγμένο.**

- ι. Ενδεικτικά σχέδια εργασίας διαθεματικών δραστηριοτήτων για κάθε τάξη:

### **Δ' τάξη:** «*Χρώματα*»

Το CD-ROM προσφέρει την ευκαιρία στους μαθητές:

- να αναγνωρίζουν και ονομάζουν τα χρώματα και τις αποχρώσεις τους
- να ψηφίζουν το αγαπημένο τους χρώμα για να βάψουν / διακοσμήσουν τη σχολική αίθουσα
- απαντούν σε κουίζ και τεστς για να ανακαλύψουν την επίδραση που έχει το χρώμα στο χαρακτήρα και τη διάθεση και μαθαίνουν να περιγράφουν συναισθήματα και ψυχολογικά χαρακτηριστικά
- να ζωγραφίζουν μαγικές εικόνες, σχήματα, κλπ.
- να σχεδιάσουν και να δημιουργήσουν το δικό τους πίνακα αφηρημένης τέχνης
- να φτιάξουν ένα πολύχρωμο κήπο με λουλούδια
- να μάθουν για το ουράνιο τόξο και τη διάθλαση του φωτός
- να παίξουν μια απλή μελωδία (π.χ αγγλικά παιδικά τραγούδια) χρησιμοποιώντας χρωματικό κώδικα κλπ.

### **Ε' τάξη:** «*Ο περίπλους της Ευρώπης*»

Ταξίδι εικονικής πραγματικότητας, με χάρτες, διαγράμματα, κάρτες, σκίτσα, φωτογραφίες, video clips και συνδέσεις με δικτυακούς τόπους, που δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να γνωρίσουν τις παραλιακές χώρες της Ευρώπης, να παίξουν ρόλους, να φτιάξουν πολιτιστικό Άτλαντα και να επικοινωνήσουν με συνομιλήκους τους από τις χώρες αυτές.

### **ΣΤ' τάξη:** «*Ταξίδι στο Διάστημα*»

Ταξίδι εικονικής πραγματικότητας που δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να μάθουν για το ηλιακό σύστημα, τους πλανήτες, τους αστέρες και τους αστερισμούς, τους δορυφόρους, τη μελέτη της ατμόσφαιρας, κλπ.

## **ii. Ενδεικτικό σχέδιο εργασίας διαθεματικών δραστηριοτήτων για τις 3 τάξεις (κάθετη ανάπτυξη):**

### **«Διατροφή, Υγεία και Περιβάλλον»**

#### **Δ΄ τάξη:**

##### **«Διατροφή και υγεία»**

- Συγκριτική έρευνα για τις καθημερινές διαιτητικές συνήθειες των παιδιών στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες
- Το υγιεινό πρόγευμα
- Κατηγορίες τροφίμων
- Συνταγές

Το CD-Rom θα προσφέρει (ενδεικτικά) σχετικά κείμενα, εικόνες τροφίμων, ερωτηματολόγια, κουίζ γνώσεων, στατιστικούς πίνακες, παιχνίδια, κάρτες ρόλων κ.λπ. ώστε να προσφέρει τη δυνατότητα στους μαθητές να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα διατροφής, να κάνουν έρευνα, να συγκρίνουν στοιχεία, να κατασκευάσουν στατιστικούς πίνακες, να γράψουν οδηγίες, σύντομα κείμενα, να παίξουν ρόλους (ψώνια, γεύμα στο εστιατόριο) να ανακαλύψουν και να εκτελέσουν συνταγές, κλπ.

#### **Ε΄ τάξη:**

##### **«Η Βιομηχανία τροφίμων»**

- Παραγωγή και συσκευασία τροφίμων
- Έρευνα αγοράς
- Συσκευασία και διαφήμιση

Το CD-Rom θα προσφέρει τις δυνατότητες (τεχνολογικές, ηχητικές, ηχοληπτικές, εικονοληπτικές, αρχεία κειμένων και εικονογραφικού υλικού) για την παρουσίαση των φάσεων παραγωγής και συσκευασίας βασικών προϊόντων διατροφής, είδη συσκευασίας, κείμενο και γραφικά συσκευασίας, πίνακες, εικονικά διαγράμματα, κλπ, προσφέροντας την ευκαιρία στους μαθητές να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες της βιομηχανικής παραγωγής και επεξεργασίας τροφίμων, να κατανοήσουν και να αναπαράγουν εικονικά διαγράμματα, να εξοικειωθούν με τα είδη και τα υλικά της συσκευασίας, να αποκτήσουν συνείδηση καταναλωτή αναγνωρίζοντας το είδος των πληροφοριών που αναγράφεται στη συσκευασία.

#### **ΣΤ΄ τάξη:**

##### **«Ανακύκλωση συσκευασίας».**

- Είδη συσκευασίας
- Υλικά συσκευασίας
- Ανακύκλωση συσκευασίας
- Ανακύκλωση και προστασία του περιβάλλοντος

Το CD-Rom θα προσφέρει τις δυνατότητες (τεχνολογικές, ηχητικές, ηχοληπτικές, εικονοληπτικές, αρχεία κειμένων και εικονογραφικού υλικού, κλπ) ώστε να δώσει την ευκαιρία τους μαθητές να εξοικειωθούν με τις μεθόδους και τα υλικά συσκευασίας, τις δυνατότητες ανακύκλωσης, να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα περιβάλλοντος, να προτείνουν λύσεις

#### **4. Πρόσθετο πληροφοριακό και εποπτικό υλικό σχετιζόμενο με τις θεματικές ενότητες των Α.Π.Σ. και τις προτεινόμενες διαθεματικές δραστηριότητες**

Το πρόσθετο αυτό υλικό που θα περιέχεται κατά περίπτωση στο CD-Rom προκύπτει αφενός από τον πίνακα του σημείου 1, αφετέρου από τα ενδεικτικά σχέδια εργασίας του σημείου 3.

## **Γ1. Προδιαγραφές ψηφιακής εκπαιδευτικής ταινίας του μαθήματος της Αγγλικής Γλώσσας στις Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεις Δημοτικού Σχολείου**

Η προς εκπόνηση εκπαιδευτική ταινία θα ικανοποιεί τις παρακάτω προδιαγραφές και θα εναρμονίζεται με τα σχετικά κριτήρια αξιολόγησης των ταινιών, όπως και με τη φιλοσοφία και το περιεχόμενο των σχετικών ΔΕΠΠΣ και ΑΠΣ.

### **1. Γενικές αρχές**

(Όπου αναφέρεται DVD, εννοείται το εκάστοτε DVD με το συνοδευτικό του υλικό)

Τα DVD, όπως και το λοιπό διδακτικό υλικό, πρέπει:

- Να προωθεί την πολυγλωσσία, την πολυπολιτισμικότητα και τον εγγραμματισμό.
- Να αναδεικνύει και να υπηρετεί τους γενικούς σκοπούς της διδασκαλίας – μάθησης των Ξένων Γλωσσών.
- Να υπηρετεί τους διδακτικούς στόχους και να εμφανίζει τις σχέσεις των μορφοσυντακτικών φαινομένων και των επικοινωνιακών στόχων.
- Να καλλιεργεί τις δεξιότητες του μαθητή, τόσο σε γλωσσικό όσο και σε γνωστικό, συναισθηματικό και κοινωνικό επίπεδο.

### **2. Σκοπός**

Σκοπός των DVD είναι:

- να δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές να έρχονται σε επαφή με όλα τα στοιχεία των Ξένων Γλωσσών (δομικά, επικοινωνιακά, πολιτιστικά) ώστε να εξασκούνται με στόχο την περαιτέρω εμπέδωσή τους.
- να δίνουν στους μαθητές τη δυνατότητα για ποικίλες δραστηριότητες.
- να δίνουν στους μαθητές τη δυνατότητα να διευρύνουν τις γενικότερες γνώσεις τους και να καλλιεργούν τις προσωπικές τους στρατηγικές μάθησης.

### **3. Διδακτικοί στόχοι**

Τα DVD πρέπει να εξυπηρετούν τους παρακάτω διδακτικούς στόχους:

- Να στηρίζονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα (ανάλογα με την ηλικία) των μαθητών/τριών με στόχο να προάγουν τη γλωσσική ικανότητά τους και την κοινωνική τους συνείδηση.
- Το μαθησιακό-διδακτικό πλαίσιο να συνδέεται με την πραγματική ζωή και να οδηγεί στην αξιοποίηση των γλωσσικών γνώσεων και δεξιοτήτων τους μέσα από τη χρήση των Ξένων Γλωσσών σε αυθεντικές καταστάσεις.
- Να δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές να αναπτύσσουν στρατηγικές κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου σε λειτουργικό και επικοινωνιακό πλαίσιο.
- Να περιλαμβάνουν θέματα και δραστηριότητες που προάγουν τη διεπιστημονική-διαθεματική προσέγγιση της γλώσσας και αξιοποιούν τις εμπειρικές και επιστημονικές γνώσεις άλλων μαθημάτων.
- Να περιλαμβάνουν δραστηριότητες που ωθούν τους μαθητές/τριες στην ανάπτυξη της δεξιότητας «μαθαίνω πώς να μαθαίνω».

#### 4. Περιεχόμενο

##### i. Γενικά χαρακτηριστικά

Τα περιεχόμενα του DVD αποσκοπούν στην καλλιέργεια της οπτικοακουστικής δεξιότητας μέσα από θέματα και δραστηριότητες όπου θα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διαθεματική και διαπολιτισμική διάσταση και προσέγγιση της γλώσσας.

##### Θεματική ανάπτυξη

Το DVD μπορεί να περιλαμβάνει μια ιστορία σε συνέχειες ή μικρές σπονδυλωτές ιστορίες ή αυτοτελή επεισόδια σε μορφή «κλιπ» όπου παρουσιάζονται αυθεντικές καταστάσεις με θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον, την κοινωνία, την τεχνολογία και την καθημερινή ζωή. Τα θέματα αυτά θα πρέπει να διέπονται από τα εξής χαρακτηριστικά:

- Να είναι ανοιχτά, δηλαδή να προσφέρουν τόσο στον καθηγητή όσο και στους μαθητές πολλαπλές προσεγγίσεις στο προτεινόμενο διδακτικό υλικό. Με την έννοια αυτή θα πρέπει οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες να μπορούν να εμπλουτίζονται, να επεκτείνονται και να χρησιμοποιούνται ως βάση για εντελώς καινούργιες δραστηριότητες.
- Να είναι διερευνητικά, δηλαδή να ενισχύουν την εξερεύνηση, ώστε οι μαθητές, πειραματιζόμενοι, να συνηθίζουν στη διαχείριση της πληροφορίας και στην πολλαπλότητα της έκφρασης στην Ξένη Γλώσσα.
- Να είναι διαθεματικά, ώστε να ανταποκρίνονται στους εκπαιδευτικούς στόχους πολλών γνωστικών αντικειμένων.

##### Δραστηριότητες και ασκήσεις

*Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις* πρέπει να είναι ποικίλες ως προς το περιεχόμενο, τη διάρκεια, τους διδακτικούς στόχους, το βαθμό πολυπλοκότητας, το αναμενόμενο αποτέλεσμα και τους τρόπους εφαρμογής τους, έτσι ώστε να διεγείρουν το ενδιαφέρον των μαθητών και να ενθαρρύνουν την καλλιέργεια των στρατηγικών μάθησης και των γλωσσικών ικανοτήτων τους. Συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες μπορεί να είναι:

- ατομικές
- διαδραστικές
- ανοικτού ή κλειστού τύπου
- «μηχανιστικές», ελεγχόμενης ή ελεύθερης παραγωγής
- απλές ή σύνθετες
- δραστηριότητες προσομοίωσης κλπ.

Οι δραστηριότητες θα πρέπει να διακρίνονται από συνοχή, συνάφεια και πληρότητα, έτσι ώστε η κάθε ενότητα/θέμα δραστηριότητας να συνδέεται οργανικά με τις υπόλοιπες και να εξασφαλίζει την ομαλή μετάβαση από τη μια δραστηριότητα στην άλλη.

Εξυπακούεται ότι το περιεχόμενο των DVD αναπτύσσεται κλιμακωτά ως προς το βαθμό δυσκολίας του.

##### ii. Βασικά στοιχεία

Η *εικόνα* και ο *ήχος* είναι πρωταρχικής σημασίας στοιχεία και έχουν πολλαπλό παιδαγωγικό ρόλο (προσελκυστικό, κατευθυντικό, διδακτικό, ενισχυτικό, μνημονικό). Πρέπει, λοιπόν, να προωθούν διδακτικές προσεγγίσεις που εγείρουν την περιέργεια, δημιουργούν κίνητρα μάθησης, παρακινούν τους μαθητές να εμπλακούν σε δραστηριότητες ποικίλων μορφών που προάγουν όλες τις δεξιότητες και καλλιεργούν τη δημιουργικότητα και τις αισθητικές αξίες του μαθητή. Τέτοιες προσεγγίσεις προϋποθέτουν τη δημιουργία ενός υλικού με καλαισθησία, που διακρίνεται από το στοιχείο του χιούμορ, την πρωτοτυπία, το παιχνίδι, τη διερεύνηση, την επίλυση «προβλημάτων», την ανατροφοδότηση.

Τα ηχητικά *κείμενα*, είτε σε μορφή συνεχούς, συνεκτικού λόγου (διάλογοι, αφηγήσεις, κλπ.), είτε σε μορφή οδηγιών, εντολών, ανακοινώσεων κλπ, πρέπει να είναι κατανοητά και να ανταποκρίνονται στο γνωστικό επίπεδο των μαθητών.

Στο ηχητικό κείμενο πρέπει να προσεχτούν ιδιαιτέρως:

- το μήκος των προτάσεων,
- το μήκος των λέξεων,
- το μήκος των sequence,
- η ταχύτητα της εκφώνησης
- οι θόρυβοι που συνοδεύουν το ηχητικό κείμενο να είναι οργανικά δεμένοι με τους στόχους του σεναρίου, και έτσι να διασφαλίζεται ότι οι ήχοι να ρεαλιστικοί και κατάλληλοι για την περίσταση.
- η ποικιλία των εκφωνήσεων έτσι, ώστε οι μαθητές να εκτεθούν σε προφορικό λόγο από ομιλητές ποικίλης γεωγραφικής, κοινωνικής κ.α. προέλευσης και ηλικίας. Η χρήση μη φυσικών ομιλητών ενδείκνυται μόνο σε μεμονωμένες περιπτώσεις και πρέπει να είναι απολύτως δικαιολογημένη από το σενάριο και τους εκάστοτε διδακτικούς στόχους.

Τονίζεται ότι η δυσκολία του ηχητικού κειμένου προκύπτει από το είδος της δραστηριότητας που το συνοδεύει. Παράδειγμα: Ακόμα και για τους αρχάριους μαθητές μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια αφήγηση με μεγάλες προτάσεις και γρήγορο ρυθμό εκφώνησης, αλλά να τους ζητηθεί απλώς να προσδιορίσουν τη διάθεση και τις προθέσεις του ομιλητή, με βάση την έκφραση του προσώπου, το σκηνικό, κλπ.

## **5. Συνοδευτικό υλικό (Οδηγός χρήσης της ταινίας)**

Ο Οδηγός Χρήσης της ταινίας περιλαμβάνει, πέραν των αναφερομένων στις Γενικές Προδιαγραφές, συμπληρωματικό υλικό 30 σελίδων, το οποίο θα περιέχει:

- α. Εκπαιδευτικές οδηγίες για τον καθηγητή.
- β. Προτάσεις/οδηγίες για δραστηριότητες και σχέδια εργασίας.
- γ. Φύλλα εργασίας.

## **6. Τεχνικές προδιαγραφές, λειτουργικότητα και αισθητική του εικαστικού μέρους**

- Ο ήχος και η εικόνα πρέπει να είναι άψογα από τεχνική και αισθητική άποψη.
- Το σενάριο πρέπει να είναι ρεαλιστικό, πρωτότυπο και να εγείρει το ενδιαφέρον των μαθητών.
- Πρέπει να χρησιμοποιηθεί ικανός αριθμός ηθοποιών - εκφωνητών, ώστε να διασφαλιστεί η αυθεντικότητα, να αποφευχθεί η μονοτονία και το υλικό που θα προκύψει να είναι ευχάριστο και ελκυστικό για διδάσκοντες και μαθητές.
- Το συνοδευτικό υλικό περιλαμβάνει πίνακα περιεχομένων, όπου παρουσιάζονται τα επεισόδια με αύξοντα αριθμό, τίτλο και διάρκεια. Το υλικό εξάσκησης (φύλλα εργασίας) και οι οδηγίες για το δάσκαλο πρέπει να ανταποκρίνεται ευκρινώς στη δομή και στα περιεχόμενα της ταινίας και να συνοδεύεται από τις ανάλογες οπτικές ενδείξεις.
- Η ταινία πρέπει να είναι ασφαλής και εύχρηστη.
- Τα γραφικά, τόσο της θήκης της ταινίας όσο και του έντυπου συνοδευτικού υλικού πρέπει να είναι καλαίσθητα, ελκυστικά και ευανάγνωστα.